ބިސްމިﷲ الرحمن الرحيم

ހައިކޯޓުގެ ހުކުމް
ހައިކޯޓް

ޤަޟިއްޔާ ނިމުނު ގޮތުގެ ޚުލާޞާ

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2015/HC-A/268
- އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް:

* ނަން: އިބްރާހީމް ސިރާޖް
* އައިޑީ ކާޑު ނަންބަރު: A211076
* ދާއިމީ އެޑްރެސް: ކެނެރީގެ / ދ. މާއެނބޫދޫ
* މިހާރުގެ އެޑްރެސް: ފުނަމާގެ/ ކ. ގުރައިދޫ

- އިސްތިއުނާފު ހުށަހެޅި ފަރާތް:

* ނަން: ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް
* އައިޑީ ކާޑުނަންބަރު: -
* ދާއިމީ އެޑްރެސް: -
* މިހާރުގެ އެޑްރެސް: -

- ރަޖިސްޓްރީ ތާރީޚް: 29 ރަމަޟާން 1436 / 16 ޖުލައި 2015
* ނިމުނު ތާރީޚް: 11 ޞަފަރު 1439 / 31 އޮކްޓޫބަރު 2017

- އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: ކާފުއަތޮޅު ގުރައިދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 07/H-13-C/2015 ޤަޟިއްޔާ
- ނިންމި ކޯޓު: ކާފުއަތޮޅު ގުރައިދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓު
- މައްސަލައިގެ ބާވަތް: އަމުރަކަށް ނުކިޔަމަންތެރިވުން
- ހުކުމް ތާރީޚް: 25.01.2015
* ނިމުނު ތާރީޚް: 12.04.2015

- މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:

ފަނޑިޔާރު ޢަބްދުﷲ ޙަމީދު   އިސްވެފަނޑިޔާރު ޢަބްދުﷲ ދީދީ   ފަނޑިޔާރު ޢަބްދުއްރައޫފު އިބްރާހީމް
(ރިޔާސަތު)

- **ދަޢުވާގެ ޚުލާޞާ:**

މިއީ، ކާފުއަތޮޅު ގުރައިދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 07/H-13-C/2015 ޤަޟިއްޔާ، އެ ކޯޓުން ނިންމުމީ ޝަރުޢީ ނުވަތަ ޤާނޫނީ އުޞޫލުތަކާ ޚިލާފުކަމަށް ބުނެ ދ. މާއެނބޫދޫ / ކަށިރީގެ އިބްރާހިމް ސިރާޖްގެ ފަރާތުން އެ ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް އެދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހެޅުމުން ބެލެވުނު ޤަޟިއްޔާއެކެވެ.

މި ޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފުގެ ޖަވާބުދާރީ ފަރާތަކީ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހެވެ.

- **ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާތައް:**

1) އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ކާފުއަތޮޅު ގުރައިދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 07/H-13-C/2015 ޤަޟިއްޔާގައި، ދައުލަތުން ދ. މާއެނބޫދޫ / ކަށިރީގެ އިބްރާހިމް ސިރާޖްއާއި، ކ. ގުރައިދޫ / ތަރިންގަދުރުގެ ސަޢުދުﷲ، 28 އޮކްޓޫބަރު 2013 20:00 ވަރަކަށްހާއިރު މި ފުލުހުންގެ ތެރެއިން އިބްރާހިމް ސިރާޖް ކުޑަކުދިންގެ ގޮތުގައި ހުރި މިސާ ދުއްވަމުންދިޔަ ޕްރައިވެޓް ކަސްޓަމް މޮޓޯސައިކަލްގެ ރަޖިސްޓްރީ ނަންބަރު ޕީ-10 02-އާ2147 ސީ "ކަސްޓަމް ޕަލްސަރ" ހޮންޑާ ޕްރައިވެޓް ކަސްޓަމް މޮޓޯސައިކަލްގެ ނަންބަރު ނުލައިހުރެ ދިޔައިރު ބަލަންވާވަރަށް ނުބަލައި، ބާރު ސްޕީޑެއްގައި، ދުއްވާފައިވާ ދިޔުމުގެ ސަބަބުން އެ ވަގުތު ކުރިމަތިން ދިޔަ ކަސްޓަމް މޮޓޯސައިކަލްގެ ނަންބަރު ވަންނަމުންދިޔަ ރަޖިސްޓްރީ ނަންބަރު ޕީ-13 01-އާ4005 ގެ "އަޖިލިޓީ" ދަރިވެރި ރުފުރުމާ ގޮތުގެ ކަސްޓަމްކުރެވިފައިވާ "ކަސްޓަމް ޕަލްސަރ" ހޮންޑާ ދަރި އެކްސިޑެންޓްގެ ދަތުރުކުރައްވާ ސަޢުދުﷲ ކުޑަކުދިންގެ ގޮތުގައި ހުރުމަށް، ދަތުރުކުރާއިރު "އަޖިލިޓީ" ދަރި ކަސްޓަމް މޮޓޯސައިކަލް ސީދާ ކަސްޓަމް މޮޓޯސައިކަލް ނުބަލައި ދުއްވާފައިވާ އެ ދަރިވެރި ކުރި ހުރި އަނިޔާއެއް ދިރުމާއިދާއިރާގައި، މި އެކްސިޑެންޓްގެ ސަބަބުން އަޖިން ދަރިވެރި އިން ކ. ގުރައިދޫ / ތަރިންގަދުރުގެ އަލީ އަބްދުﷲ ކަސްޓަމް ވެއްޓި

ލިބުނު އަނިޔާތަކާއި ގުޅިގެން އަލީ އަބްދުﷲ ނިޔާވެފައިވާތީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 69/78 (ކަނޑުގައި ދުއްވާ އުޅަނދުފަހަރު ދުއްވުމާބެހޭ ޤާނޫނު) ގެ 4 ވަނަ މާއްދާއާއި ހަވާލާދީ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތުގެ 88 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން އިބްރާހީމް ސިރާޖުއާއި، ސަޢުދުﷲގެ މައްޗަށް އަމުރަށް ނުކިޔަމަންތެރިވުމުގެ ކުށުގެ ދައުވާކޮށް ހުށަހެޅުމުން ބެލުނު މައްސަލައެއްކަމާއި،

އެ ޤަޟިއްޔާ ނިންމަވާފައިވަނީ "ދައުލަތުން ދ. މާއެނބޫދޫ / ކެނެރީގެ އިބްރާހީމް ސިރާޖުއާއި، ކ. ގުރައިދޫ / ޙަވީރީފެހިގެ ސަޢުދުﷲގެ މައްޗަށް ދައުވާކުރައްވާފައިވާ ބުނެވިދިޔަ އަމުރަށް ނުކިޔަމަންތެރިވުމުގެ ކުށުގެ ދައުވާ ޝަރީޢަތުން ބެލިބެލުމުން މި ދައުވާއަށް އިބްރާހީމް ސިރާޖު ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި އިންކާރުކޮށްފައިވިނަމަވެސް، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން މި ދައުވާއާއި، ގުޅިގެން ލިބިފައިވާ ހެކިތަކާ ޤަރީނާތަކުން ހުކުމާއެކު ޤާނޫނު ނަންބަރު 24/76 (ހެއްކާބެހޭ ޤާނޫނު) ގެ 6 ވަނަ މާއްދާއާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 69/78 (ކަނޑުގައި ދުއްވައި، އުޅަނދުފަހަރު ދުއްވުމާބެހޭ ޤާނޫނު) ގެ 4 ވަނަ މާއްދާއާއި، ހަވާލާދީ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތުގެ 88 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން ދ. މާއެނބޫދޫ / ކެނެރީގެ އިބްރާހީމް ސިރާޖު އަމުރަށް ނުކިޔަމަންތެރިވުމުގެ ކުށުން ކުށްވެރިވެއްޖެކަމަށް ކަނޑައަޅައި،

2013 އޮގަސްޓް 28 ވަނަ ދުވަހު ކ. ގުރައިދޫ / ޙަވީރީފެހިގެ އަލީ އަބްދުﷲ މަރުވުމަށް މެދުވެރިވެފައިވަނީ އެ ދުވަހު އިބްރާހީމް ސިރާޖުގެ ފަރާތުންވި އަމުރަށް ނުކިޔަމަންތެރިވުމުގެ އަމަލު ފިޔަވައި، އެހެން އަމަލެއް ކޮށްކަމަށް ޝަރީޢަތަށް ހުށަހެޅުނު ހެކިތަކުން ސާބިތުވެފައިނުވާތީ އަލީ އަބްދުﷲ އެ ދުވަހު މަރުވެފައިވަނީ އިބްރާހީމް ސިރާޖު އެ ކުރި އަމަލުންކަމަށް ބެލެވޭތީ،

މި އަމަލަކީ އަލީ އަބްދުﷲ މަރުވުމުގެ ނުވަތަ އަނިޔާވެރިވުމުގެ ގަސްދުއޮތް އަމަލެއްކަމަށް ބެލެވޭން އަމަލެއްކަން ސާބިތުވެފައިނުވާތީ، އަލީ އަބްދުﷲ މަރުވެފައިވަނީ ޚަޠާއަކުންކަމަށް ކަނޑައަޅައި، ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތުގެ 88 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި ހަވާލާދީ ދިވެހިރާއްޖޭގައި، މި ތަޙުޤީޤުގެ ދިރާސާގެ މިންވަރުކަމަށް ޝަރީޢަތުގެ ކުރިމަތީގައި ގޮތުން ހިނގައިވާ ޖަވާއިދު 6 ވަނަ ގޮތުގެ 76 ވަނަ މާއްދާގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ -/100000 (އެއްލައްކަ) ރުފިޔާ ދ. މާއެނބޫދޫ / ކެނެރީގެ، އިބްރާހީމް ސިރާޖު (A211076) މައްޗަށް

12/04/2015 ދުވަހުން ފެށިގެން 03 (ތިނެއް) އަހަރު ދުވަހުގެ ޖޭލުގައި ކ. ގުރައިދޫ / ޗައިސޫފަރުގެ އަލްމަރްޙޫމް ޢަލީ ޢަބްދުﷲގެ ވާރިޘުންނަށް ދިނުމަށް މި ކޯޓަށް (ކ. ގުރައިދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓް) ދައުލަތުން ޙުކުމްކޮށް މަރުގެ ކައްފާރާއެއްގެ ގޮތުން އިބްރާހީމް ސިރާޖް ވިދިވިދިގެން ހަނދުމަހުގެ 02 (ދޭއް) މަސްދުވަހުގެ ރޯދަ ހިފުމަށް އަންގައި،

ސަޢުދުﷲގެ މައްޗަށް ދައުވާކުރެވުނު ބޮނޑިވިދިޔަ ޤާނޫނުތަކާއި، ބަޔާނާއި ދައުވާ ކުރައްވާފައިވާ އަދުވާ ދޯނިގައި ހުދު އަލިބައްރި ދިއްލާފައިނުވާ ދައުވާއަށް ސަޢުދުﷲ އިންކާރުކޮށްފައިވުމާއި، މިނާގެ މައްޗަށް މި ދައުވާ ސާބިތުކުރެވޭވަރުގެ ހެކިހަމަ ހުށަހަޅާ ކަނޑައަޅާ ވިސްނާ އަދި އަމަލުން ވިސްނާ ދޭހަވެއްނާމީ، ކ. ގުރައިދޫ / ޗައިސޫފަރުގެ ސަޢުދުﷲ (އައިޑީކާޑު ނަންބަރު A068767) ގެ މައްޗަށް އަމުރަށް ނުކުތާއަކަށްދެރިވުނުގެ ކުން ސާބިތުނުވާކަމަށް ބުނުމުގެ..." މައްސަލަ ނިންމަވާފައިވާކަން އެ ފައިސަލާގެ ޝަރީޢަތު ނިމުނުގޮތުގެ ރިޕޯޓުން އެނގެން އޮވެއެވެ.

2) ކާފުއަތޮޅު ގުރައިދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 07/H-13-C/2015 ފައިސަލާ، އެ ކޯޓުން ނިންމެވި ޝަރުޢީ ނުވަތަ ޤާނޫނީ އުސޫލާ ޚިލާފުވާކަމަށް ބުނެ ދ. މާއެނބޫދޫ / ކަށިރިގެ، އިބްރާހީމް ސިރާޖުގެ ފަރާތުން އެ ފައިސަލާ އިސްތިއުނާފު ކުރުމުން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުސޫލާ ޚިލާފަށް މައްސަލަ ނިންމާފައިވާކަމަށް ބުނެ އެ ނުކުތާއާމެދު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ވާހަކަދައްކާފައިވެއެވެ.

3) މި މައްސަލައާ ގުޅިގެން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ދެ ފަރާތުން ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކާއި ކާފުއަތޮޅު ގުރައިދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 07/H-13-C/2015 ފައިސަލާގެ ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތުގެ ރިޕޯޓަށް ބަލާއިރު، މި މައްސަލައާ ގުޅޭ ގޮތުން ޝަރީޢަތަށް ހުށަހެޅިފައިވާ މި މައްސަލައާ ގުޅޭ ޤާނޫނީއުސޫލުތަކަށް ބަލާއިރު، އަންނަނިވި ކަންތައްތައް ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

(ހ) **ފުރަތަމަ ކަމަކީ**، މާލެއަތޮޅު ގުރައިދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 07/H-13-C/2015 ޤަޟިއްޔާގައި ދައުލަތުން ދ. މާއެނބޫދޫ / ކުށިރިގެ، އިބްރާހީމް ސިރާޖްގެ މައްޗަށް ޤާނޫނު ނަންބަރު 69/78 (ކަނޑުގައި ދުއްވާ އުޅަނދުފަހަރު ދުއްވުމާބެހޭ ޤާނޫނު) ގެ 4 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފަށް ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތުގެ 88 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގެ ދަށުން އަމުރަށް ނުކިޔަމަންތެރިވުމުގެ ކުށުގެ ދައުވާކުރުމުން، ބުނުމުން ދައުވާއަށް އިބްރާހީމް ސިރާޖް އިންކާރުކޮށްފައިވާތީ، މި ދައުވާ ސާބިތުކުރުމަށް ދައުލަތުން ހުށަހެޅި ހެކިންގެ ތެރެއިން، ކ. ގުރައިދޫ / އަލިވިލާގެ މުޙައްމަދު ރަޝީދުގެ ހެކިބަސްދެއި، ކ. ގުރައިދޫ / ރަނއުރާމަންޒިލް އަލީ ޝުކޫރުގެ ހެކިބަސްދެއި، ދައުލަތުން ހުށަހެޅި ގޮތުގައި ހުރަހެއް ބ. އާދަފުށި / ޚާލިދާ، އިބްރާހީމް ރަޝީދުގެ ހެކިބަސްދެއި، ކ. ގުރައިދޫ / ފުނަމާގެ، މުޙައްމަދު ޝަހީމުގެ ހެކިބަސްދެއި، މާލޭ ފުލުހުން ސަރަހައްދު ފުލުސް ސްޓޭޝަން އޮފް ކުރައްވާ އޮފިސަރސް ރިޕޯޓްތައް، މި މައްސަލާގެ ތަޙުޤީޤުގައި އިބްރާހީމް ސިރާޖްވެފައިވާ އިޢުތިރާފުގެ ރިޕޯޓްތަކާއި، މި ދައުވާ އިބްރާހީމް ސިރާޖްގެ މައްޗަށް ސާބިތުވާކަން ކަނޑައަޅުއްވާ ހުކުމުގެ ފާހަގަކުރެވުނު އެންމެހައިކަމެވެ.

(ށ) **ދެވަނަ ކަމަކީ**، ޤާނޫނު ނަންބަރު 69/78 (ކަނޑުގައި ދުއްވާ އުޅަނދުފަހަރު ދުއްވުމާބެހޭ ޤާނޫނު) ގެ 4 ވަނަ މާއްދާގައި ކަނޑުގައި ދުއްވާ އުޅަނދުފަހަރު، ފަރުމާކުރެވޭއިރު، އެހެން އުޅަނދުފަހަރު ދުއްވާނޭ ގޮތް ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމާއި،

ބެލުމުން ޤާނޫނުގެ 10 ވަނަ މާއްދާގައި ކަނޑުގައި އުޅަނދުފަހަރު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސިޔާސީ ސަރަހައްދުތަކުގައި އުޅަނދުފަހަރު ދުއްވާނީ މިނިސްޓްރީ އޮފް ޓްރާންސްޕޯޓް އެންޑް ކޮމިއުނިކޭޝަންސްއިން ކަނޑައަޅާ ޤަވާޢިދާ އެއްގޮތްވާގޮތުގެ މަތިންކަމަށް ބުނެފައިވާތީއާ،

އިސްވެ ބުނެވުނު ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ތިބެގެން އެކަމާގުޅޭގޮތުން "ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކަނޑުގެ ސަރަހައްދުގައި ދަތުރުކުރުމާއި ކަނޑުދަތުރުފަތުރުކުރާ އުޅަނދުފަހަރާއި ބެހޭ ޤަވާޢިދު" ގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކަނޑުގެ ސަރަހައްދުގެ ތެރޭގައި އޮޕަރޭޓްކުރާ އުޅަނދުތަކުން ނަގަންޖެހޭ ހުއްދަ ތަފްޞީލުކޮށްފައިވާ ޤަވާޢިދާ އެއްގޮތްވާގޮތުގެ މަތިންކަމަށް ބުނެފައިވާކަމާއި،

ބުނުމުން ޤަވާއިދުގެ ހަތެވަނަ މާއްދާ "ބައްތިޔާއި އެހެނިހެން ނިޝާންތައް ބޭނުންކުރުމުގެ ޤަވާއިދު" ގެ 7.2 ގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކަނޑުގެ ސަރަހައްދުގައި ދަތުރުކުރާ އިންޖީނުލީ އުޅަނދުފަހަރުގެ ތެރެއިން 7.1 ވަނަ މާއްދާގައި ބުނެފައިވާ އުޅަނދުފަހަރު ދިއްލަވައި އުޅެން ޖެހޭނީ އުޅަނދުގެ އިރުއޮއްސި 6.00 އިން ހެނދުނު 6.00 އާ ދެމެދު ދަތުރުކޮށްފައިވާނަމަ އެ މާއްދާގައި ބުނެފައިވާގޮތުގެ މަތިން ބައްތި ދިއްލާފައި ބަހައްޓަންވާނެކަމަށާއި، އެގޮތުން އުޅަނދުގެ ކުރިމަތިން 225 ދަރަޖައަށް ފެންނަވަރުގެ ހުދު ބައްތިއަކާއި، އުޅަނދުގެ ފަހަތުން 135 ދަރަޖައަށް ފެންނަވަރުގެ ހުދު ބައްތިއަކާއި، އުޅަނދުގެ ކަނާތްފަރާތު އަރިމަތިން 112.5 ދަރަޖައަށް ފެންނަވަރުގެ ފެހި ބައްތިއަކާއި، އުޅަނދުގެ ވާތްފަރާތު އަރިމަތިން 112.5 ދަރަޖައަށް ފެންނަވަރުގެ ރަތް ބައްތިއެއް ހުންނަންވާނެކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާކަން އެނގެންއޮންނަކަމެވެ.

(ނ) ތިންވަނަ ކަމަކީ، އިސްތިއުނާފު ސިޔާޤުގެ ފަރާތުން ލޯންޗް ދުއްވާފައިވަނީ ބާރު ސްޕީޑްގައިކަން ސާބިތުކޮށްދިނުމުގެ ގޮތުން ދައުލަތުން ހުށަހެޅުއްވި ގޮތުގައި ހުށަހެޅި އިސްތިއުނާފު ރަޖިސްޓަރީގެ ބަޔާނުގައި، ޝަރުޢުން ވަގުތު ސިކުނު ހަތާއިރުދުވެސް، އުޅަނދު ފަހަރު މަޖެކޮށްގެން ދުވަމުން އަށްވަނަ އަސްރަޔަރުދުވެސް ގެރާހަމުޖު އެއީ ވަރަށް މުހިއްމު ކަމެއްކަމަށާއި، އަނދިރިކަމެއްވާނަމަ ވަރަށް ބޮޑު ކާރިސާއަކަށްވާނެކަމާއި ދުއްވާ ސްޕީޑް ބަލަހައްޓަންޖެހޭކަމަށާއި، އަދި ދުއްވާ ސްޕީޑް ވާންޖެހޭނީ ރައްކާތެރި ސްޕީޑަކަށްކަމަށާއި، ހާލަތު ވަޒަންކޮށް އުޅަނދުފަހަރުގެ ހުންނަންޖެހޭ ހާއްސަ ލައިޓްތައް ދިއްލާފައިވަންޖެހޭކަމަށާއި، އުޅަނދު ފަހަރު ހުއްޓާލުމަށް، އަޅާފައިވާ ދިއްލާފައިވާ ހާއްސަ ލައިޓްތައް ހުންނަންޖެހޭކަމަށާއި، ރަނގަޅަށް ވަޒަންކޮށްފައިވާ ނުވަތަ ކަނޑުމަތީގައި އުޅޭއިރު އަލިގަދަ ހިސާބުތަކުން ރަނގަޅަށް ފާހަގަކޮށް ނުފެންނަހާލަތުގައިވާނަމަ ބަރަވާކޮށް ބޭނުންކުރަންޖެހޭކަމަށާއި، ބުނުމުން ހާއްސަ ލައިޓްތަކުގެ ބޭނުމަކީ އުޅަނދުފަހަރު ދުއްވާފައިވާ ބަލަހައްޓަން މީހުންނަށް އެއީ އުޅަނދުފަހަރުގެ ކޮން ފަރާތަކަށްކަން އަންގައިދިނުމަށްކަމަށާއި، އުޅަނދުފަހަރު އަނެއް ދިމާ ކައިރިވަނީ ކޮން ދިމާއަކަށްކަން އަންގައިދިނުމަށްކަމަށާއި، ނުވަތަ އުޅަނދުފަހަރުގެ އެކްސިޑެންޓް ދެނެގަތުމަށްކަމަށާއި، ރަށެއްގެ ފަޅު ތެރެއަށް ނުވަން ވަދެނިކޮށް ހަރަދު، ސަލާމަތާއި ރައްކާތެރިކަމުގެ ގޮތުން އުޅަނދު ދުއްވާއިރު ވަކި ސްޕީޑެއް ކަނޑައެޅިފައިވާކަމަށާއި، އެހެންނަމަވެސް ދުއްވާ ސްޕީޑް ކަނޑައަޅައިދޭ ވަކި މިންގަނޑެއް ކަނޑައަޅާފައިވާކަމެއް

ހުށަހަޅާފައިވާ، އެއީ އެ އުފަންދުއް ދުއްވާފަދައިން އެއްޗެއްގަ ނުޖެހި އެކްސިޑެންޓު މަޖުބޫރުވާ، ހުއްޓުވާ

ސްޕީޑަކަށް ވާންޖެހޭނީކަމާއި، ޓްރެފިކް ކޮންޓްރޯލްކުރާ ސްޕީޑް ކަނޑައެޅިފައިނުވާ ވިސްތާރު ނުވަތަ ޚާއްޞަ

ޤާނޫނުގެ މިންގަނޑެއްކަމާއި، ބޮޑު ކާރު ދުއްވާރައްކާތެރި އަނބުރާލެވޭކަށް މިކަންކަމަށް ބަލާފައިވާކަމާއި، "ކަނޑައެޅޭ

ޖޫރިމަނާ" ރުފިޔާ އަދި އަވަސްކަމާއެކު ދުއްވިނަމަ ރުފިޔާއެއްކަމާއި، މިއާވަތްގެ ރުފިޔާއެއް 4000 ނުވަތަ 4500

އާންމުކޮށް ސްޕީޑްގެ ބޮޑުމިންގައި ދުއްވުމަކީ ދުރުން އުފަންދުއް ފެންނަހަމަކަށްވާނަމަ ސްޓޮޕް ސްޕީޑްއެއްކަމާއި،

ނުފެންނަހަމަކަށްވާނަމަ ތަޅާލާތީ ސްޕީޑްއޮޅުންކަމާއި، ދެންހޯއް ތަނުގެ ނުރުޅުތަކުގައި ދުވެލި މަގުކޮށްފައި

އޮންނައިރު، އެގައި ނުވިޔަސަން ތަރުބީ ނަގާނަމަ، ކުރިމަތިން އަނގަ އުފެދިތަކަން ދާނީ ދެއްވުމުގެ ފުރުބަތުން

އޮންނާނީ ގޮތުގެއަނގަކަން 20 ފުޓަން ކައިރިވާއިރުކަމާއި، ނުވިޔަސަންސް ތަޅުއަދި ކޮންމެހެން ހުށަހަޅާނޭ

އެއްބަސްވުމާއި، ނުވިޔަސަން ތަޅުބެސް ނުތި އެއްވެސް ބާރުވެރިގައި ކަނޑުގުތެގައި އުނގެނުނު ވާނަ ކަމާއި،

އެއީ ވަރަށް ނުރައްކާތެރިކަމުގައި ބެލެވިދާނެ ފަރާތަކުން ފެންވަރުވާނެ ނޫނަކަށް ވެ.

(ނ) ހައިކޯޓަށް ކުރިޔާ ހުށަހަޅާފައިވާ ބަޔާނާގައި ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ޝަރީޢަތް މާލި އަމުގެ

ގުޅިގެން ޤުރްސްބަޔާން ކޯޓުގެ ޝަހާދަތުގެ މަޖިލީހުގައި ދިފާޢުވާ ހެކި ބަޔާނުގައި، ރުފިޔާ ނުކުން ނުކުތާކުން ދިރާ

ވަގުތު 4000 އާއި 4500 އާއެކު ފިޔަވައި އާ ދުވަހަށް ރުފިޔާގެ ސްޕީޑް ނަގާކަމަށް ބިލްއެއް ސިއާޤު

ބުނެފައިވާ، ކުރިމަތިން ފެންނަން ހުރި ދުރުގައި ނުވިޔަސަން ތަޅުބެއް އެއްވެސް ވަރަށް ދިރެރިވަޒީރުވާކަމަށް

ބެލެވިދާނެ ފަރާތަކުން ފެންވަރުވާނެވާއި،

އަދި މީސާ މާލެ އަތޮޅު ގުޅިގެން ފެހިސްބިޔަ ކޯޓުގެ ޝަހާދަތުގެ މަޖިލީހުގައި ދިފާޢުވާ ހެކި

ބަޔާނުގައި ހިނގާ ހިނދު އެ ދުވަހު ރޭގަނޑު އަނދިރިކަނޑު ފާޅުކުރުމާއި، އެ ދުވަހު ހަރު މަސް ބާރަށްގެން

މަސްހުރުމުގައިބާކަށް ކަނޑުކީ ފަހަރު ނުރު ތެރިއަށް ވަރަށް ރަނގަޅުކަމާއި، ދުރު ދުއްވާފައި ދިހައިރު ދުރުގައި

ބެއްލި ހިދުމަތްފައިއް ނުރުގަނޑުކަމާއި، އަކަމު ދުރުގައި މުޙައްމަދު ޢަލީ އާއި އަދި ޢަބްދުﷲ ބެއްލި

ހިފެހެއްޓުއިގެން ލިބިކަމާއި، ދުރު ކަނޑުގާ ނުވިޔަސަން ފަހަރަށް ކުރިމަތިން އެއްވެސް އުފަންދުއް

އަންނަ ތަން ނުފެންނަނަކަމަށާއި، އެ ވަގުތު އަލީ މޫސާ ހުރީ މަސްކަނޑަނިވެގެން ޖިޔިއަށް ބަލަހައްޓައިގެންނަކަމަށާއި، ދޮރީގައި ވަރަށް ބާރަށް އަރިހަށް އެއްކޮޅުން ޖެހުނުކަން އެނގޭކަމަށް ބަޔާނުގައިވާކަން ފާހަގަކޮށްފައިވާކަމުގައިވެ،

މި ހާދިސާ ހިނގާ ދިޔައީ ރޭގަނޑު 7:00 އާއި 8:00 އާ ދެމެދު ވަގުތެއްގައިކަމަށާއި، ދޮނި ނެރުން ވަންނަން ދިޔައިރު ކޯސްޓްގާޑު ނެރުން ނުކުންނަން ދިޔަ ލޯންޗެއް ފެނުނުކަމަށާއި، ދޮނީގައި ގެއިލިން ޓޯޗް ދެ ބައްތި މުޙައްމަދު ރަޝީދާއި ހުސެން ދިހަފަ ހިފައިގެން ހުރީ ކަމަށާއި، ބައްތި ހުރީ ދޮނީގައި ހަރުކޮށްފައިވާކަމަށާއި، ލޯންޗު އަންނަން ފެނުމާ ބޯޓު ކުރިމަތިން ދާން ފަހުން ބޯހިޓުމުގެ ދުރުމިނުން ފެރީސްޓޭޖް ކޮޅުގެ ސަރުކާރުގެ މަސްވެރިކޮށް ބޯޓުގައި ހުރިވަރަކަސް ޗާޓްކާވާއޮނިގަނޑުތަކުވެ.

(ބ) **ފަސްވަނަ ކަމަކީ**، އިބްރާހީމް ސިރާޖްގެ މައްޗަށް ދައުވާކުރެވުން ކުރީ މި ދައުވާ ސާބިތުކުރުމުގެ ގޮތުން ދައުލަތުން ހުށަހެޅި ޤަރީނާތައް ޖުމުލަގޮތެއްގައި ބަލާއިރު،

ހެކިންގެ ގޮތުގައި ހާޒިރުކުރެވުނު މުޙައްމަދު ޝުޢައިބާއި އަލީ މޫސާއާއި އަދި މުޙައްމަދު ރަޝީދުގެ ހެކިބަހުން ޤާނޫނާއި ޤަވާޢިދުގައި ބުނެފައިވާ ފަދައިން "އަޖުމާ" ދޮނިގައި ނަވިގޭޝަން ލައިޓް ދިއްލާފައިނުވާކަން އެނގެންނެތްނަމަވެސް، ދައުލަތުން ހުށަހެޅި ގޮތުގައި އިބްރާހީމް ސިރާޖުގެ ހެކިބަހުން އިބްރާހީމް ސިރާޖް ލޯންޗު ދުއްވާފައި ދިޔަ ސްޕީޑަކީ ދުވުން އުފެއްދުނު ފެންނަނީކަމަށްވާނަމަ ސާފު ސްޕީޑެއްކަމަށާއި، އަދި އިބްރާހީމް ސިރާޖް ލޯންޗު ދުއްވާފައި ދިޔައީ ފުލްތްރޮޓްލްގައި ނޫންކަމާ، ކުރިމަތިން އައި ދޯންޏަކަށް ދިމާވާގޮތަކަށް އިބްރާހީމް ސިރާޖްގެ ތަފާތުގެ ލޯންޗު އިސްނެގުމުގެ ނުވާކަމާއި،

މި މައްސަލާގައި އިބްރާހީމް ސިރާޖް ދުއްވަމުންދިޔަ ބާވަތުގެ ލޯންޗެއް 4000 ނުވަތަ 4500 އާރްޕީއެމް ސްޕީޑުގެ ބޮޑުމިނުގައި ދުއްވުމަކީ ދުވުން އުފެއްދުމަށް ފެންނަނިކޮށްވާނަމަ ސާފު ސްޕީޑެއްކަމަށާއި، ނުފެންނަނަމަ ދަތުރުކުރާއިރު ސްޕީޑް ނޫންކަމަށް ދައުލަތުން ހުށަހެޅި ފަސްވަނަ ހެކިވެރިޔާ އިނގޭކަމުގައިވާއިރު، "އަޖުމާ" ދޮނި ދިޔައިރު، ފާނޫސްގައި އަދި ޤަވާއިދުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދައިން ނަވިގޭޝަން ލައިޓް ދިއްލާފައިނުވާކަން ހުރިހާ ހެކިބަހުން އެނގެންނެތްކަމާއި، ނަވިގޭޝަން ލައިޓް ނޫނީ އެއްވެސް ބައްތިއެއްގައި ކަނޑުމަތީގައި ދުއްވެނިކޮށް ކަމާއި، އެއީ ވަރަށް ނުރައްކާތެރިކަމެއްކަމަށް ދައުލަތުން ހުށަހެޅި ހަތަރުވަނަ

އެސައިންމަންޓަށް، ޓާގެޓުގެ ވަގުތުގައި ހަވާލުވެފައިހުރި ނުވިޔަސްކަމަށް ފައިބާއުލު "އަޖުމް" ދޯނި ދެއްވާފައިދިއުމީ މި އެކްސިޕެންޑް ހިނގާ ދިޔުމަން ގުޅުވާލި މައިގަނޑު ސަރަޙައްދުގައި ވީއިރު، އަދި އެގޮތަ ނުވިޔަސްކަނސް ފައިބާއްސަ އާއްޔާ ދޯނި ދެއްވާފައި ނުދިޔައަސް، އެ އެކްސިޕެންޑް ގުޅުވިރިންދިޔާކަން އެސައިންމަންޓަށް، އިތުރުހިމާ ސިގާރު ދެއްވާފައި ދިޔަ ތޮންނަތް 4000 ނުވަތަ 4500 އާންމުކޮށް ސްޕީޑުގެ ބާރުމިންގައި ދެއްވާފައި ދިޔައަސްމަވެސް، އެ ސްޕީޑަކީ "އަޖުމް" ދޯނިގައި ނުވިޔަސްކަން ފައިބާއްސަ ހުރިނަމަ ކޮންޓްރޯލް ކުރުވަން ސަކުން ސްޕީޑުއްކަން ދަތުރުކުރަން ހުރިހާ ހަލާކުގެ ދަޢުވާން އެސައިންމަންޓަކާއި،

ދަށުގައި ފަހު ތުދައެން ނުކުން މަދާނުދާ ހަމައިރު، ސަރާފަހާއި ދައުލާތުދާތަކުގެ ގޮތުން އެމަނދުއް ދެއްމަސްޓާ ވަކި ސްޕީޑެއް ފާއްޝާއްގައި އަދި ފާވާދީއްގައިސް ކަމެއްވިފައިސާ ހިނދު، އިތުރުހިމާ ސިގާރު ދެއްވާފައި ދިޔަ ތޮންނަތް 4000 ނުވަތަ 4500 އާންމުކޮށް ސްޕީޑުގެ ބާރުމިންގައި ދެއްވާފައި ދިޔުމަކީ، ހަމައެކަނި އެކަމުގެ މައްޗަށް ބަލައި އިތުރުހިމާ ސިގާރު ތޮންނަތް ދެއްވާފައި ދިޔައީ ފަރުވާތެރިކަމާއި ނުބަލައްޓާ އެހެން ދުވަސްދުވަސް ދަތުވާތެރިކަމަން ކާނާދަޅިލާން ސަރަޙައްދުގަ މި މައްސަލަ ބެލުމުގައި ބައިވެރިވި އެއްވެސް ފަނޑިޔާރަކަށް ނުފެނުނުކަމުގެ.

ވީމާ، އިސްތިއުނާފު ފާހަގަކުރެވުނު ކަންކަން އެ ގޮތަށް ހުރުމުން، މަޖިލީހުގެ ގޮތުގެމަތިން ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 07/H-13-C/2015 ޤަޟިއްޔާގައި ބަދަލު ގެނައުމަކާނުލައި މި މައްސަލާ ބުނުމުގައި ބައިވެރިވި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންނަށް ފެނިވަޑައިގަތެވެ.

ޙުކުމް

ދެންފަހު، އިސްވެ ބަޔާންވެދިޔަކަންކަން އެގޮތަށް ހުރުމާއެކު، މާލެއަތޮޅު ގުރައިދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 07/H-13-C/2015 ޤަޟިއްޔާގެ ޙުކުމަށް ބަދަލު ގެންނަންޖެހޭކަމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި މި މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންނަށް އެއްބަސްވެވުނު ހިނދު، މާލެއަތޮޅު ގުރައިދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 07/H-13-C/2015 ޤަޟިއްޔާގައި ޤާނޫނު ނަންބަރު 69/78 (ކަނޑުގައި ދުއްވާ އުޅަނދުފަހަރު ދުއްވުމާބެހޭ ޤާނޫނު) ގެ 4 ވަނަ މާއްދާއާ ހަވާލާދީ ޤާނޫނުލްއުޤޫބާތުގެ 88 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ދ. މާއެނބޫދޫ / ކަށިރީގެ އިބްރާހީމް ސިރާޖް އަމުރަށް ނުކިޔަމަންތެރިވުމުގެ ކުށުން ކުށްވެރިވެއްޖެކަމަށް ކަނޑައަޅުއްވާ ކުރައްވާފައިވާ ޙުކުމުގެ އެ ބައި ބާޠިލުކަމަށް މި މައްސަލަ ބެލުމުގައި ބައިވެރިވި ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާޤުން ކަނޑައަޅައި، ޙުކުމްކޮށްފީމެވެ.